

Z OBSAHU	Sousoší kolem sloupu Panny Marie	05
	Bachtin byl Rus	10
	Horizontální, nebo vertikální náboženství?	13

Pinturicchio: Nanebevzetí Panny Marie (1490)

Protože lásku smrt nepřemůže

Slavnost Nanebevzetí Panny Marie: Protože lásku smrt nepřemůže. Tak bych nazval tuto slavnost. Boží touha zachránit člověka je nekonečná, jako On sám je nekonečný a tato slavnost nám připomíná, že se tato Boží touha naplňuje.

S jistotou se pak naplňuje na tom, kdo mu na jeho nabídku odpoví svým svobodným ANO, jako to učinila dívka z Nazareta. Maria je prvotinou našeho lidského ANO Bohu, je pro nás krásným vzorem přijetí Slova, které proměňuje a umožňuje vstupovat do Boží blízkosti. Ano, vstupovat do jeho lásky, která ubírá

místo smrti, aby nás naplnil život.

Jednotlivé slavnosti a svátky liturgického roku nás mají povzbuzovat, abychom stále více vstupovali do Jeho lásky. A jednou z těch slavností je právě připomínka Nanebevzetí Panny Marie. Protože jenom to co je prostoupeno jeho láskou, může vydržet jeho blízkost. Panna Maria byla přijata do nebe, protože byla prostoupena láskou, a byla přijata do nebe i s tělem, to je mimořádná výsada, které se dostalo pouze Jí pro zásluhu Jejího syna, ale můžeme v tom nacházet naději, ba dokonce jistotu, že i my jednou

přijmeme oslavené tělo.

Miluji tuto slavnost, protože v tomto tajemství mohu tak trochu nakouknout za oponu, nebo snad lépe řečeno zahlédnout, že opona se zvedá, a že se nám, nehodným, ale toužícím po spáse a svatosti, chystá něco krásného. Vydržme, bude to stát za to, neboť vtělené Slovo je Pravdou. Maria nám svým životem vydala o této pravdě svědectví. Kéž i my jsme v tomto světě autentickými svědky našeho Pána.

*P. Mgr. Dmytro Romanovský
děkan čáslavský*

Diecézní setkání seniorů v královéhradecké diecézi

Rekordních 250 účastníků se sešlo na loňském podzimním setkání seniorů v královéhradecké diecézi. Letošní 18. diecézní setkání je připravené na čtvrtek 26. září 2024, tentokrát s kardinálem Dominikem Dukou, zpěvačkou Věrou Martinovou, herečkou Uršulou Klukovou či P. Zbigniewem Czendlikiem.

Setkání začne tradičně krátce po deváté hodině dopolední modlitbou seniorů za osamělé a nemocné. Slavnostní bohoslužbu bude od deseti hodin celebrovat kardinál Dominik Duka. Jako královéhradecký biskup se před lety aktivně přihlásil k pastoraci seniorů. I díky němu byla královéhradecká diecézní setkání seniorů první v republice. Mše svatá se opět zúčastní děti z hradecké Církevní základní školy Jana Pavla II.

Program bude poté pokračovat ve velkém sále Nového Adalbertina, kde začne v 11:15 beseda s P. Zbigniewem Czendlikiem. Rodák z polských Beskyd, čerstvý šedesátník řečený Zibi, působí v královéhradecké diecézi od července

1992. Po roční zkušenosti v náhodské farnosti odešel do Lanškrouna, kde se mu v roce 1997 podařilo dokončit opravu kostela svatého Václava. V roce 2008 byl jmenován děkanem lanškrounské farnosti. Posezení s P. Zbigniewem Czendlikiem ukončí polední přestávka věnovaná nejen občerstvení účastníků, ale také aktuálními informacím z Diecézního centra pro seniory.

O půl druhé odpoledne začne beseda s oblíbenou herečkou Uršulou Klukovou. Její rodina sice pochází z Prahy, ale narodila se v Nové Rudě, v tehdy německém Kladsku, které od roku 1945 náleží k Polsku. Dětství a mládí strávila v Broumově, kam se dodnes ráda vrací. Původním povoláním je zdravotní sestra. Záhy se ale začala věnovat divadlu a roku 1958 v Broumově spoluzakládala amatérský soubor Kladivadlo. Soubor se posléze profesionalizoval a své působení přenesl do Kadaně a Ústí nad Labem. Po nuceném cenzorském zrušení Kladivadla v roce 1971 působila Uršula Kluková

v ústeckém Činoherním studiu. Od poloviny 70. let pak vystupovala v Praze. Hrál v divadle Ateliér, Semafor, v Divadle Jiřího Grossmanna, Prozatímním divadle F. R. Čecha, v Divadle Pavla Trávníčka či v Rokoku.

Tečkou za 18. diecézním setkáním seniorů bude od 15. hodiny benefiční koncert Věry Martinové, první dámy české country music. Zpěvačka a kytaristka, rodačka z Opočna, působila po absoltoriu konzervatoře v Orchestru Gustava Broma, posléze se stala členkou dívčí country kapely Schovanky. Po pěti letech zahájila sólovou uměleckou dráhu. Výtěžek benefičního koncertu Věry Martinové přispěje k pastoraci seniorů v diecézi.

Akci finančně podpořily Magistrát města Hradce Králové a Krajský úřad Královéhradeckého kraje. Záštitu převzal 2. náměstek hejtmana Královéhradeckého kraje a poslanec PČR Pavel Bělobrádek.

Uzávěrka přihlášek je 24. 9. 2024.

církev.cz

Před deseti lety prchali křesťané z Ninivské planiny. Kardinál Sako: „Kolektivní tragédie“

Jedné srpnové noci bylo 120 tisíc lidí nuceno opustit své domovy v severním Iráku kvůli postupu džihádistů.

Chaldejský patriarcha pro agenturu *Fides*: „Islámský stát byl poražen, ale jeho ideologie zůstává silná. Pouze 60% těch, kteří uprchli, se vrátilo, což ohrožuje jednu z nejstarších křesťanských komunit na světě“.

„Kolektivní tragédie, namířená proti křesťanům a dalším menšinám, která stále zůstává vryta do paměti. Je pravda, že Islámský stát byl poražen, ale jeho ideologie zůstává silná, a to nejen v Iráku,“ zdůraznil kardinál Louis Raphaël Sako, bagdádský patriarcha chaldejské církve, který agentuře *Fides* připomněl deset let od vyhnání křesťanů z Ninivské planiny džihádisty Islámského státu, kteří se na

pomezí Iráku a Sýrie snažili vytvořit chalífát. Sto dvacet tisíc křesťanů bylo v noci z 6. na 7. srpna 2014 nuceno opustit své domovy a majetek. Z nich se, jak Sako s lítostí konstatuje, vrátilo pouze 60 procent – přibližně třicet rodin, často neúplných a s velmi starými členy –, čímž je ohrožena jedna z nejstarších křesťanských komunit na světě.

Útěk do iráckého Kurdistanu

Do vesnic na planině, jako jsou Kramles a Tilkiš, dorazilo již koncem června přibližně 1 200 křesťanských rodin, které uprchly z Mosulu, jednoho z prvních iráckých měst, jež padlo pod kontrolu

Islámského státu. Jejich domy byly označeny písmenem „N“, stejně jako Nazarén. Útěk nebo smrt, jediná alternativa konverze. Většina z nich po dlouhém čekání uprchla do iráckého Kurdistanu a dnes tvoří křesťané 7% z 600 000 vysídlených na severu Iráku, většina v okrese Erbil.

Občané s rovnými povinnostmi

„Odhaduje se, že každý měsíc opustí Irák asi 100 křesťanských rodin,“ potvrzuje kardinál Sako. Mezi důvody patří kromě válečných traumat také sektářství, které v zemi často panuje, „znepokojivá současná situace na Blízkém východě a strach z totální války“. V Iráku, říká

SLOVO KNĚZE

Milí čtenáři,

rádi bychom publikovali více textů od českých autorů, kteří by reflektovali aktuální dění v církvi a ve společnosti v souvislostech a z hlediska naukového bohatství katolické církve, abychom tak doplnili mnohdy povrchní pohledy těch, kteří se označují za konzervativní, pokrokové nebo dokonce liberální. Texty nám můžete posílat na naši e-mailovou adresu redakce@rcmonitor.cz.

Zdeňka Rybová, šéfredaktorka

patriarcha, „je zapotřebí moderní, demokratický a občanský stát založený na občanství. Již nelze hovořit o většině, menšině, křesťanech, židech, šíitech, sunnitech, jezíděch a tak dále, ale o občanech. Všichni jsme občané se stejnými právy a povinnostmi“.

Neustálý exodus

Na počátku 21. století žilo v Iráku jen v Mosulu více než sto tisíc křesťanů a je-

jich počet se snížil již po pádu režimu Saddáma Husajna v roce 2003, kdy se zvýšilo sektářské násilí. Mnoho z nich emigrovalo a poté se vrátilo ze Severní Ameriky, Evropy a Austrálie. Více než milion křesťanů uprchlo nejen ze severního Iráku, ale také z měst, jako je Basra, kde dnes žije 300 křesťanských rodin, zatímco před 50 lety jich bylo pět tisíc.

Vatican News

Nová vlna zatýkání kněží v Nikaragui probíhá za mlčení úřadů

Černý pátek pro církve v této latinskoamerické zemi, kde bylo 2. srpna zatčeno dalších osm kněží, z nichž většina patří do diecéze Matagalpa.

Podle zpráv nikaragujského tisku zažívá církve v Nikaragui novou vlnu zatýkání kněží. V pátek 2. srpna, bylo zatčeno osm kněží a jeden jáhen, většina z nich z diecéze Matagalpa. Ke třem osobám zatčeným v předešlých dnech tak přibýlo devět dalších. Úřady zatím neposkytly oficiální informace o místech a důvodech zatčení.

Jména zatčených

Podle nezávislého webu *Despacho 505* jsou zatčenými kněžími:

1. Marlon Velásquez, administrátor farnosti Iglesia Santa Lucía
2. Antonio López, farář farnosti Nuestro Señor de Veracruz de Ciudad Darío
3. Jairo Pravia, farář farnosti Iglesia Inmaculada Concepción
4. Víctor Godoy, vikář farnosti Iglesia

Inmaculada Concepción

5. jáhen Erwin Aguirre z kostela Nuestro Señor de Veracruz de Ciudad Darío
6. Raúl Villegas, farář kostela Nuestra Señora de Guadalupe de Matiguás
7. Francisco Tercero, farář kostela Santa Faustina Kowalska, Solingalpa
8. Silvio Romero, farář kostela San Francisco de Asís, diecéze Juigalpa.

Týden zatýkání kněží

Tato eskalace zatýkání kněží začala 27. července zatčením téměř osmdesátiletého kněze Frutose Constantina Valle Salmeróna, administrátora „ad Omnia“ diecéze Estelí. Poté byli 1. srpna během svátku sv. Dominika zatčeni další dva kněží.

Vatican News

Nevím, kolikrát jsem musel odpovídat v posledních dnech na otázku: „A co říkáte, pane faráři, na zahájení olympiády v Paříži?“, ale vím, co jsem odpovídal. Odpovídal jsem slovy, která jsem si vypůjčil od francouzského prezidenta pana Macrona: „Toto je Francie!“.

Zatímco jindy se v souvislosti s 26. červencem nejčastěji mluví o tom, že rána budou od nynějška chladná, letos tomu bylo jinak. Chápu, že v (nejen) křesťanských kruzích vyvolal onen pařížský prapodivně zvrácený exhibicionismus rozhořčení, rozčilení, znusení, odpor a mnoho dalšího. Jenom jedno nepochopím – překvapení. Vždyť nikoho, kdo zná dějiny novodobé Francie započaté revolucí se snad nemůže divit, jaké „překvápko“ si organizátoři připravili. Vždyť přesně; toto je Francie. Ona sladká Francie, která díky revoluci zhořkla tak, že i pro mnoho Francouzů se stala od revoluce nepoživatelnou.

Jen vzpomeňme na popravu krále a královny, zavedení kultu rozumu, kdy do pařížské katedrály revoluční nainstalovali oltář, na něj posadili herečku a klaněli se před ní. Pak tu máme teror nejen v Paříži, kdy gilotina jela na plné obrátky, ale i v kraji Vendee proti králi věrným katolíkům a jinde. Vždyť ve Francii se na revoluci pořád odvolávají, slaví dobytí Bastily a také oslavují císaře Napoleona, který chtěl pohltit celou Evropu. Nepopírám, že francouzská revoluce byla mezníkem v dějinách „nejstarší dcery církve“. Ale že by to byl mezník hodný opěvování a chvály? No, nevím a ani si to nemyslím.

I ve mne onen tyjáter, kde se producoval kdekdo, vzbudil kdecu, ale překvapení rozhodně ne. Vždyť toto je Francie již od dobytí Bastily.

A co bychom měli dělat my? Modlit se za Francii, aby tuto cestu opustila, a za naši vlast, aby se této cestě vyhnula širokým obloukem.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

PANE, KE KOMU PŮJDEME? TY MÁŠ SLOVA VĚČNÉHO ŽIVOTA

25. srpna 2024 – 21. neděle v mezidobí – Jan 6,60–69

Jan Zlatoústý

To bylo znamení jeho božství, že zjevil skryté věci; proto následuje: „Co teprve, až uvidíte Syna člověka, jak vystupuje tam, kde byl dříve?“ Dodej: „Když se zjevív, je to jako by se zjevil.“ „Co řeknete?“ To také udělal s Natanaelem, když řekl: Věř, protože jsem ti to řekl: A co jsi řekl: Viděl jsem tě pod fíkovníkem? Uvidíš ještě větší věci (J 1,50). Neklade otázku na otázku, ale chce je uvést do řady velkých nauk. Neřekl to tedy proto, že by chtěl učedníky pohoršit, ale aby je nepohoršil. Dokud si totiž mysleli, že se narodil z Josefa, nechtěli jeho slova přijmout. Ti však, kteří měli uvěřit, že sestoupil z nebe a že tam také vystoupí, slyšeli, co bylo řečeno, snadněji.

A proto podává jiné řešení: „Co dává život, je duch, tělo nic neznámá.“ Říká tím toto. Mým slovům je třeba naslouchat duchovně, a kdo naslouchá tělu, nic nezachrání. Rozumět tělesně znamená vidět jen to, co je řečeno, a nic víc za tím nechápat. Takto nelze soudit, ale dívat se na všechna tajemství vnitřními očima, což vždy znamená naslouchat duchovně. Tělesné bylo pochybovat o tom, jak nám tělo může dát jíst. Co tedy? Není to snad pravé tělo? Právě že je. Když se říká: „tělo nebude nic jíst“, nemluví o svém vlastním těle, ale o těle toho, kdo jeho slova přijal tělesně.

Jako by říkal: Ti, kdo nevěří, mě ani neznepokojují, ani nepřekvapují. Ví, komu je Otec dal. Řekl to, aby ukázal, že to neříká proto, aby ho oslavil, a aby je přesvědčil, že mají za svého otce považovat Boha, ne Josefa.

Kdyby je pochválil, stalo by se jim něco lidského: mysleli by si, že dělají Kristu laskavost, když ho neopouštějí. Když však ukázal, že nepotřebuje, aby ho následovali, ještě více je k sobě připoutal. Neřekl jim však: „Jděte pryč,“ protože to by znamenalo, že je vyháni, ale zeptal se jich, zda chtějí odejít, a tak je osvobodil, protože nechtěl, aby je držel strach. Kdy-

Justus van Gent: Ustanovení Eucharistie (1473–1475)

by je totiž držel násilím, bylo by to stejné, jako kdyby odešli. A Petr, milovník bratří (2 Mak 15,14) a udržovatel přátelství, odpovídá za celou církev; proto následuje: Pane, a ke komu půjdeme?

Theofylakt

Neměli byste si tedy myslet, že Kristovo tělo sestoupilo z nebe, neboť to říkají heretici Marcion a Apollinaris, ale že Syn člověka a Syn Boží je jedno a totéž.

Augustin

Ježíše nazývá synem řemeslníka, ale řemeslníka, který stvořil zornici a slunce, tedy první i druhou církev. Jejich obrazem je uzdravená žena a uzdravená dívka.

Nebo jinak. Tělo nic nepřináší. Jak tomu ale rozuměli? Tělo chápali tak, že se mrtvola rozčtvrtí a prodá na trhu, ne jako oživené duchem. Duch přechází do těla s velkým ziskem. Kdyby totiž tělo nic neoživovalo, Slovo by se nestalo tělem, aby přebývalo mezi námi. Duch však v nás skrze tělo působil pro naši spásu.

Neřekl „někteří z vás to nechápou“,

ale uvedl důvod, proč to nechápou. Prorok totiž řekl, že když neuvěříte, nepochopíte (srov. Iz 7,9). Jak někoho oživit proti jeho vůli? Odpůrce neodvrací tvář, ale mysl před paprskem světla, který ho má proniknout. Ať uvěří, otevře se a nechá se osvětit.

Hle, ti, kdo byli od těla odděleni, ztratil život, protože nebyli ani v těle; i oni byli považováni za nevěřící. Vrátili se, a nebylo jich málo, ale mnoho, za satanem, ne za Kristem, jak říká apoštol o některých ženách: některé se vrátily za satanem (1Tim 5,15). Petra však Pán neposlal za satanem, ale přikázal mu, aby ho následoval.

Béda

Pokud jde o ostatní apoštoly, kteří zůstali, Pán věděl, zda chtějí odejít. Přesto je požádal, aby se jejich víra stala zjevnou a byla příkladem pro ostatní; proto následuje: Ježíš řekl Dvanácti: „I vy chcete odejít?“

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

SOUSOŠÍ KOLEM SLOUPU PANNY MARIE

Sousoší na pražském Staroměstském náměstí se postupně doplňuje a již směřuje k dohotovení.

Jednotlivá sousoší zároveň znázorňují hlavní neřesti a ctnosti: Moudrost proti Nevěře, další dvojice podobně: Spravedlnost – Mor, Mírnost – Válka a Statečnost – Hladomor. Jedná se také o Žalm 91,13 (dle latinské bible): „*Budeš kráčet po (hadu) zmiji a baziliškovi, a pošlapeš lva a draka.*“ Hadem je ďábel s hadím ocasem, kterého anděl z Apokalypsy s klíčem od propasti spoutává velkým řetězem (srov. Zj 20,1–3). Bazilišek (Mor) je zobrazen jako ďábel a zbraní je dlouhé kopí ve tvaru prodlouženého kříže. Dalším je drak (Hladomor) a zbraní je mečí a v případě lva (jako Války) je zbraní plamenný meč. Panna Maria má sepjaté ruce k modlitbě s pohledem na nebe se přimlouvá u Boha.

Nebylo to formálně ani technicky jednoduché. Postupně se shromáždila dostupná literatura, zbytky v Lapidáriu a finanční prostředky od množství dárců. Ze zbytků odborníci dělali formy, pak celkový sádrový odlitek, který po průběžném projednávání s odborníky a památkáři sloužil ke vzniku sádrového modelu, jako konečného vzoru pro příslušné sousoší. Problém byl se sochou anděla, kterou v roce 1757 zničili Prusové při dělostřeleckém ostřelování Prahy. V roce 1858 byla socha nahrazena nepřítis kvalitní replikou od sochaře Kamila Böhma. Při obnově se proto nevyházelo z dochovaných zbytků sochy, ale z původní dokumentace. Napřed byly postupně tvořeny menší hliněné modely (bozeta). Teprve po odsouhlasení odborníky a památkáři bylo přistoupeno k vlastní realizaci, která se tím poněkud protáhla. Kromě toho to jsou různé atributy, tj. křídla, blány hyder, klíče, kříže apod. Řešilo se jak správně situovat např. klíč, či křídla, aby si nepřekážely apod.

Kristus, který je pravý Bůh a člověk, podivně oslovoval svou matku slovem „ženo“ tak, aby nám bylo jasné, že je ženou Písma (srov. Gn 3,15). Lze to chápat tak, že mezi jejím potomstvem a tím zlým bude trvalé nepřátelství. Po-

Dvě ze soch andělů na staroměstském Mariánském sloupu dostaly 5. června 2024 měděná křídla. Foto: Martina Řehořová

tomstvo nové Evy bude sice zraněno, ale nakonec zvítězí. Kristus nám svou matku světil ze svého kříže a také víme, že dle jeho dřívějšího vysvětlení s ním tvoříme jednu společnou rodinu, pro kterou slíbil zajistit v Božím království dost místa. Dle KKC 2675: „... nyní zná lidstvo, které Syn Boží v ní přijal za své“. Maria počala z Ducha svatého, stejně jako se pokřtěný znovu rodí „*ne z vůle těla, ani z vůle muže*“, ale „*z víry a z Ducha svatého*“ a sama se představila jako Neposkvrněné početí. Je to předobraz působení Ducha svatého v církvi. Ten spojuje křesťany s Kristem a původně to začalo Pannou Marií.

Duch Boží, který řídil první stvoření (Gn 1,2) zahájil i stvoření nové (Iz 11,2), spočinul při vtělení na Panně Marii, a tak v ní začíná nový svět (Lk 1,35). Z Izraele se postupně stává církev, tj. nové stvoření vyvoleného lidu v Kristu. Při křtu jsme se pomocí Ducha svatého znova narodili (1 Petr 1,23) a dle sv. Petra máme novou přirozenost (2 Petr 1,4). Osobou zůstáváme, ale svou osobnost máme přeprogramovat z původního animálního programu na peníze, moc a sex na nový Boží program. Křest je také dynamickou i právní pečeti naší sounáležitosti

s Božím domem. Panna Maria je naší vznešenou nebeskou matkou, která má s námi velkou práci a neměli bychom ji to ztěžovat.

Nanebevzatá Panna Maria je nejen služebnicí lidí, ale i *služebnicí Páně*. Zastupuje svoje děti před Bohem a odpovídá Bohu jejich jménem. Bohu se zalíbila ozvěna jeho vlastních záměrů v Kristu a Panny Marie. Pouze Bůh může splnit to, po čem Panna Maria pro své děti nadpřirozeně touží a odstraňuje tak bezmocnost lidských přání. Proto mnoho křesťanů tvrdí, že je v jejich životě opravdu přítomna. Vykoupení není tak jen dílem Božím, ale i s lidskou spoluúčastí. Každému se umožňuje, aby si svou spásu zasloužil. Bůh také nedovolil, aby tento chrám (Panny Maria) později došel poskvrny a dle Písma nebyla první.

Petr J. Jílek

Petr J. Jílek
člen Řádu svatého Lazara Jeruzalémského

TVÁŘÍ V TVÁŘ NEBEZPEČÍ DOKETISMU

V jádru doketického popření je hrůza z možnosti, že se Bůh – čistě duchovní bytost, nikterak nedotčená materiálním světem – ve skutečnosti stal jedním z nás.

Existují dva protikladné, avšak stejně mylné názory na Krista, kterým se sv. Ignác z Antiochie musí ve své korespondenci s církvemi v Asii a Římu přímo postavit: doketismus a judaismus. Významnější nebezpečí představuje doketismus. Sv. Ignác ve svém *Listu Smyrnenským*, předposledním ve sbírce jeho dopisů, radí úplně se doketismu vyhýbat. Zcela ho bojkotovat. Jeho stoupenci jsou tak ohavní, že Ignác na Smyrnenské naléhá, aby ani nezmiňovali jejich jména. Ano, mají se modlit za jejich obrácení, ale nemají s nimi mít nic společného.

Proč? Člověk by si myslel, že když judaismus popírá Kristovo božství, je to pro Boha mnohem vážnější urážka, než když doketismus opovrhne jeho lidstvem. Ignác to ale vidí jinak a boj s doketismem vnímá jako velice osobní, neboť je v něm všechno v sázce. Kdyby totiž platilo, že se Bůh nikdy nestal plně člověkem a že se jen zdálo, jako by na sebe vzal lidské tělo, pak jaký by mělo smysl, že Ignác šel až do Říma zemřít? Aby tam strašlivě trpěl mezi šelmami v areně?

Jestliže u Pána bylo všechno jen zdánlivé, pak i já jsem zdánlivě spoután. Proč však chci zemřít, dát se upálit, stít mečem, předhodit zvěři? (...) Co mi pomůže, jestli mne někdo chválí a mého Pána uráží tím, že neuznává, že měl tělo? Kdo nevěří, že měl tělo, znovu jej popřel, poněvadž sám zemře.

V jádru doketického popření je hrůza z možnosti, že se Bůh – čistě duchovní bytost, nikterak nedotčená materiálním světem – ve skutečnosti stal jedním z nás. Před takovým poskvřením doketismus instinktivně uhýbá, neboť ho vidí jako nejodpornější grotesknost, jakou si lze představit. Těmto heretikům totiž nic není tak cizí jako tvrzení, naprosto šokující výjimečnost tvrzení, že sám absolutní a transcendentní Bůh se sklonil a vstou-

Ignác z Antiochie. Miniaturní minologie Vasilije II. Konstantinopol. Vatikánská knihovna (r. 985)

pil do materiálního světa jako malé dítě – ze zygoty přes embryo, plod až po kojení –, aby zachránil a vykoupil hříšný svět.

„Křesťanství se od ostatních náboženství,“ píše von Balthasar v eseji o *Božím vtělení*,

odlišuje pohoršujícím tvrzením, že ten, kdo nese všechna jména, a přitom je bezejmenný, a jak praví Písmo, „to vše je on“ (Sír 43,27), se jednou provždy prohlásil za totožného s nepatrným něčím či někým v nekonečném kosmu a mezi nespočetnými miliony hemžících se lidí – za totožného s někým, kdo o sobě dokáže učinit tak nehorázně výlučná prohlášení jako: „Já jsem dveře pro ovce. Všichni, kdo přišli přede mnou, jsou zloději a lupiči“ (J 10,7n.) a „Otcе nezná nikdo než Syn – a ten, komu by to Syn chtěl zjevit“ (Mt 11,27).

Jak se s tím vším tedy doketismus vyrovnává?

Jak například řeší nepřijemné detaily

Kristovy vlastní smrti, události tak jasně a nepopíratelně skutečné, že ji všechna vyznání víry uvádějí jako něco, k čemu došlo ve zcela konkrétním čase a na úplně konkrétním místě? Naprosto v každé zmínce o tomto vrcholném okamžiku Kristova života, kdy se rozhodne odejít ze života, Kristus vždy trpí, zemře a je pohřben „pod Pontským Pilátem“, což je opět zcela reálná a historicky ověřitelná postava. A pak samozřejmě třetího dne triumfálně vstane. Jedině imbecil nebo smyslu zbavený ideolog by se odvážil pochybovat o jasné historičnosti tohoto faktu.

Jak tedy doketisté reagují – tváří v tvář tomuto otravnému drobnému detailu v centru příběhu? V tomto případě však máme co do činění s ďábelsky chytrými heretiky, kteří nikdy nedopustí, aby se třeba i nejjasnější fakta postavila do cesty narativu prosycenému nenávistí a smyšlenkami. Kristovo utrpení a smrt? Žádný problém. Stačí v jedenáctou hodinu nahradit Šimona z Kyrény a – šup!

– všechno je pryč. Nic nepředloženého se nestalo. Nedovolí, aby příběh zkazila sebemenší stopa něčeho nemístného. A žádný pouhý smrtelník přece nedostane možnost takříkajíc ubodat Boha k smrti.

Naletí na to dobří lidé ze Smyrny? Ne, pokud jim do toho Ignác bude moci mluvit. A má toho spoustu, co smyrnenské církvi říct, vždyť právě odtud byl poslán první z jeho dopisů. Oslovuje je jako „milé Bohu a bohaté na světce“ a píše jim:

... jste pevně přesvědčeni o tom, že náš Pán opravdu pochází podle těla z rodu Davidova a podle vůle a z moci Boží je Božím Synem, že se opravdu narodil z Panny, byl pokřtěn, aby vyplnil veškerou spravedlnost; že byl opravdu za Pontia Piláta a tetrarchy Heroda za nás ukřižován.

Jinými slovy, nic nebylo jen na oko. V agónii a opuštěnosti ukřižování byly bolest a ztráta skutečné. Nejenže nešlo o předstírané utrpení, ale navíc to všechno bylo pro nás. Zde, v těchto dvou krátkých slovech – *pro nobis* – která církev hned na začátku vložila do vyznání víry, je obsažen nejhlubší důvod k naději, kterou máme.

Toto všechno, aby nás spasil, vytrpěl

kvůli nám. A opravdu trpěl i opravdu vstal z mrtvých, ne jak někteří nevěřící tvrdí, že trpěl zdánlivě a že i oni sami jen zdánlivě existují. Jak smýšlí, tak se jim stane. Stanou se ďáblý bez těla.

Nenechte se svést tím, co tvrdí

doketická teologie, varuje Ignác církve ve Smyrně, abyste neupadli do stejné hereze. Její chapadla jsou tak obrovská, dodává, že ani celý vesmír není před jejím zlým dosahem imunní. „I nebešťané, slavní andělé, knížata neviditelná i viditelná, neuvěřili v Kristovu krev, budou odsouzeni.“ Nakonec tu je podstatná samozřejmě Eucharistie, jejíž skandální specifičnost vždycky zůstane pro nepřátele víry překážkou.

Právě proto se, připomíná nám Ignác, doketisté straní oltářní oběti. „Protože nevyznávají, že Eucharistie je tělem našeho Spasitele Ježíše Krista... proto se vzdalují Eucharistii a modlitbě.“ Kdyby to vyznávali, píše, řídili by se „proroky, zvláště evangeliem“, protože jedině tam „je vylíčeno utrpení a dokonale dokázáno zmrtnýchvstání“.

Poté, co Ignác takto vystřelil svou poslední bojovou hlavici, už nemá mnoho co dodat, kromě následujícího teologického bonmotu, který obsahuje krátké slovní spojení, jež nikdy předtím

v dějinách křesťanství nebylo vysloveno – katolická církev. Dlouhým a váženým užíváním se stalo běžným kanonickým výrazem, jemuž věřící všude hned rozumí. Vyskytuje se na konci věty, kde Ignác po výzvě, aby se věřící „[varovali] roztržek, jež jsou počátkem všeho zlého“, a byli „všichni jednotní s biskupem, jako Ježíš s Otcem“, píše:

Kde biskup, tam ať je i lid, jako kde je Kristus, tam je i katolická církev.

Vypadá to jako příhodný konec výtečného dopisu.

Regis Martin.

Crisis Magazine

Přeložila Alena Švecová

Regis Martin

profesor teologie a člen Veritas Center for Ethics in Public Life na Franciscan University of Steubenville

KDYŽ SE SETKÁVÁ IDEOLOGIE A ROUHÁNÍ

V květnu 1993 vznikla na popud smolenského metropolity Kirilla (nynějšího moskevského patriarchy a hlavy ruské pravoslavné církve) „Světová rada ruského národa“, „místo setkávání“ pro ty, kdo se „zajímají o současnost a budoucnost Ruska“.

Kirill je nyní předsedajícím rady, která se sešla 27. března v moskevském chrámu Krista Spasitele, postaveném na místě dřívějšího kostela, jenž byl v roce 1931 na příkaz sovětského politbyra odstřelen dynamitem. Na zasedání rady 27. března však došlo k jinému odstřelu. V tomto případě byla zničena pravda. A tím byla zároveň popřena i všechna tvrzení, v nichž se Kirill hlásí ke křesťanskému pravoslaví.

V dokumentu nazvaném *Současnost a budoucnost ruského světa* (což je pojem, který již stovky pravoslavných teologů odsoudily jako kacířský) popsala Kirillem vedená válka na Ukrajině těmito orwellovskými slovy, v nichž se spojily lži – a to v takovém rozsahu, že by se při nich červenal i nacistický mluvčí Joseph Goebbels – s kacířstvím.

„Speciální vojenská operace [SVO] na Ukrajině je novou etapou národně

osvobozeneckého boje ruského lidu proti zločinnému kyjevskému režimu a kolektivnímu Západu, jenž za tímto režimem stojí, a který je od roku 2014 veden na území jihozápadního Ruska. Během SVO ruský lid se zbraní v ruce brání své životy, svobodu, státnost, civilizační, náboženskou, národní a kulturní identitu i právo žít na vlastní půdě v rámci jednotného ruského státu. Z duchovního a morálního hlediska je speciální vojen-

Andrej Rublev: Kristovo sestoupení do pekel (1408–1410)

ská operace svatou válkou, v níž Rusko a jeho lid, bránící jednotný duchovní prostor svaté Rusi, plní poslání „zadržování“, chrání svět před náporom globalismu a před vítězstvím Západu, který propadl satanismu.“

Lži a hereze pak vyústily v kolosální falšování dějin a genocidní politický program vystavěný na ideologii „ruského světa“, jejímž hlavním propagátorem je patriarcha Kirill.

Nejvyšším smyslem existence Ruska a jím vytvořeného ruského světa – jejich duchovním posláním – je být globálním „zadržovatelem“, který chrání svět před zlem... sjednocení ruského národa by se mělo stát jednou z priorit ruské zahraniční politiky. Rusko by se mělo vrátit k doktríně o trojjednotnosti ruského národa, která existuje již více než tři století a podle níž se ruský národ skládá z Vel-

korusů, Malorusů a Bělorusů, kteří jsou větvemi (částmi) jednoho národa. Pojem „Rus“ zahrnuje všechny východní Slovany – potomky historické Rusi.

Odpusťte mi analogii s třicátými lety minulého století, která někomu může připadat přepjatá nebo odporná, ale tohle je šílenství na úrovni knihy *Mein Kampf*. Toto šílenství je však třeba brát vážně. Stejně jako neúspěšný malíř a politický agitátor, který v roce 1924 ve vězení v Landsbergu sepisoval své bláboly, bral smrtelně vážně své ideologické nároky a geopolitické cíle (které ve svém důsledku vedly k druhé světové válce a holocaustu evropských Židů), tak i ti, kdo jsou zodpovědní za „současnost a budoucnost ruského světa“, berou smrtelně vážně budoucnost, o níž usilují, jakkoli se tato budoucnost může zdát bláznivá a jakkoli jsou jejich údajná zdůvodnění

pro její prosazování zlotřilá.

Ignorovat to, co právě prohlásila Světová rada ruského národa, by bylo nebezpečnou pošetilostí. Tito lidé – a car Putin, kterému poskytují nechutné „duchovní“ krytí – to myslí vážně. Ti, kdo to zjevně nejsou schopni pochopit, od Tuckera Carlsona přes senátora J. D. Vancea až po devět republikánů ve Sněmovně reprezentantů, kteří hlasovali proti dvoustranné rezoluci odsuzující ruské únosy ukrajinských dětí, jsou hrozbou pro světový mír i americkou národní bezpečnost.

Ve světle tohoto nejnovějšího prohlášení o ruském genocidním záměru nejsou výzvy k „mírovým“ jednáním na Ukrajině ničím jiným než dalším znečišťováním globálního informačního prostoru. Pokud chtějí vatikánští představitelé přispět k řešení krizi nového světového neřádu, za který jsou zodpovědní car Putin a patriarcha Kirill, měl by Svatý stolec vynaložit úsilí na to, aby zmobilizoval mezinárodní křesťanské představitele k odsouzení heretického tvrzení, že Rusko vede „svatou válku“; odsoudit genocidní tvrzení, že Ukrajina je prostě „Malé Rusko“, a nikoli národ s vlastní kulturní a politickou identitou; a odsoudit rouhavé tvrzení, že „ruský svět“ má v jednadvacátém století jedinečné mesiášské poslání.

Kritériem při posuzování kandidátů na budoucí papežský úřad by měla být také ochota ujmout se odvážného vedení v takovém úsilí o obranu křesťanského pravoslaví před tím, aby se ho nezmocnili únosci dětí a váleční zločinci.

George Weigel

First Things

Přeložil Pavel Štíčka

George Weigel
teolog, spisovatel, člen Ethics and Public Policy Center

VOLIT, ČI NEVOLIT?

Před každými volbami nás biskupové vybízí, abychom se voleb zúčastnili. Řada křesťanů však v poslední době pociťuje znechucení a říkají, že nemají, koho rozumně volit. Zkoušejí proto volit některé okrajové strany nebo populisty, případně se rozhodnou k volbám vůbec nejít. Co s tím?

Máme zde dvě otázky: zaprvé, zda je morálně přijatelné nevolit. Zadruhé, zda je vhodné, aby biskupové před každými volbami k účasti povzbuzovali. Začal bych tou druhou otázkou, která se mi zdá snazší. Nepřekvapuje mě, že to biskupové dělají, neboť se mohou vyjadřovat nejen k čistě náboženským tématům, ale i k otázkám obecně hodnotovým, kam patří rovněž občanský život. Jiná věc je, zda je takové typické vyjádření k volbám k něčemu. Málokdy slyším nadšené hlasy, jak biskupské povzbuzení pomohlo někomu rozhodnout se jít volit. Častěji slyším spíš otrávené a skeptické hlasy, které jsou biskupským povzbuzením podrážděné. Těžko říct, co je rozumný přístup. Mně samotnému biskupové svými vyjádřeními k volbám nijak nepomohou, ale ani mě nijak neznechutí, kromě případu, kdy to napíšou do dlouhého pastýřského listu, který pak musíme poslouchat místo kázání. Asi bych byl pro velmi stručné a decentní povzbuzení, bez dlouhých textů ke mši svaté a horoucích morálních apelů.

Otázka po morální povinnosti volit je složitější. Na první pohled se zdá, že ve svobodné společnosti, kde může každý vstoupit do volebního boje, je volební účast výrazem podílu na starosti o obecné dobro. Co když ale v nabídce kandidujících stran není žádná, se kterou bych aspoň většinově souzněl (což byl, po pravdě řečeno, pro mě osobně i případ letošních voleb do europarlamentu)? První věc, kterou je třeba si uvědomit, je ta, že nevolíme ideje, ale konkrétní lidi. Raději dám důvěru někomu, s nímž názorově úplně nesouzním, ale kdo je poměrně slušný a odpovědný člověk, než tomu, s kým se sice shodnu, ale o kom vím, že je jinak lhář a podvodník. Řekněme, že na kandidátce A je 50% nepřijatelných lidí. Na kandidátce B je

Foto: europarl.europa.eu

80% nepřijatelných lidí. Když budu volit A, budu skřípat zuby, že volím i toho, komu opravdu nevěřím, ale zase snižuji možnosti kandidátů B. Když volit vůbec nepůjdu, tak *de facto* snižuji kvórum pro výpočet výsledku voleb, takže sice nepospěju A, ale ani neomezím B. Rozhodnutí je na každém z nás. Dokážu si představit situaci, kdy jsou opravdu všechny alternativy tak špatné, že se rozhodnu nevolit, protože výše uvedený argument o omezení jedné z kandidátek vlastně pozbude smyslu, jsou-li všechny stejně hloupé. A neúčast ve volbách je také jakýmsi občanským signálem, buď že jsou kandidáti opravdu špatní, nebo (v případě, že nízká volební účast trvá dlouhodobě) že dané grémium, do kterého se volí, je pro spoustu lidí nedůvěryhodné samo o sobě. Jsem ale skeptický k účinnosti takových signálů.

Abych nemluvil ale jen obecně: já letos volit byl. Ne proto, že mě k tomu povzbuzovali biskupové, ani ne proto, že

bych kdo ví jak jásal z toho, jak funguje a jakou roli hraje Evropský parlament. Byl jsem volit proto, abych svým hlasem, který jsem dával se skřípajícími zuby, pokud možno omezil podporu ještě větších (odpusťte mi ten výraz) blbců na jiných kandidátkách. Protože situace, kdy jsou všechny kandidátky úplně nastejno, pro mě zatím nenastala. U tohoto projevu občanské odpovědnosti jsem však letos rozhodně nejásal.

Tomáš Machula

Prof. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.
prorektor Jihočeské univerzity, teolog, filozof, trvalý jáhen

BACHTIN BYL RUS

Pokud bylo cílem úvodního ceremoniálu olympijských her vyjavit pravý stav některých příslušníků „liberálních“ elit, povedlo se to na výbornou.

Na sociálních sítích i v médiích signalizovali jak výhybkáři v České Třebové. Signalizovali své ctnosti. Tak jsme se dozvěděli, jak je někdo otevřený jinakosti, která je obohacující, jiný zas jak je inkluzivní, jak někdo bojuje proti stereotypům a předsudkům. Došlo i na vzdělance, když si kdosi v souvislosti se scénou „hostiny bohů“ vzpomněl na koncept „karnevalové kultury“ Michaila Bachtina (ke vši smůle se dopustil společenského *faux pas*, neboť Bachtin byl Rus!). O moc víc jsme se už od nich o věci samé nedozvěděli. Pro řadu lidí, které výjevy z ceremoniálu pohoršily – i z řad muslimů – měli jen slova pohrdání a paternalistické poučování o jejich zabedenosti, bigotnosti a konzervatismu.

Zamrzelo to zejména v případě mediálně fedrovaných křesťanských intelektuálů, katolických i nekatolických, jelikož mají velký vliv. Člověk by si řekl, že si přece museli povšimnout podivně temného akcentu celé ceremonie – počínaje modlitbami k pohanským bůžkům v Athénách přes onu zvláštní „hostinu bohů“, lidsky otřesný výjev setnuté hlavy Marie Antoinetty s nablble tupým podkresem metalové hudby až po mrazivě temnou jízdu divného jezdce jako z apokalypsy. Ještě o maličko víc to zamrzí u těch intelektuálů katolických, kteří uctívají papeže Františka jak dalajlámu. Když ale týž papež upozorňuje na nebezpečí dnešní doby, jsou slepí a hluchí:

„Gender se /.../ projevuje jako idea, která se chce vnutit skutečnosti a to záladným způsobem. Usiluje o podkopání základů lidskosti ve všech prostředích a na všech možných výchovných platformách, a stává se kulturním diktátem, který nepřichází zdola, nýbrž je shora vnucován některými státy, jako jediná možná cesta kultury, které je nutné se přizpůsobit.“

Cožpak v nich tyto věty nevzbudí ani trochu zvědavosti – proč to ten pa-

Foto: NiceTinDecor

pež vlastně říká? Cožpak je neláká přijít tomu na kloub? Nevzbuzuje to v nich určité vnitřní chvění přecíst si aspoň anotaci k některé ze zásadních knih o teorii genderu? Asi ne. Takže zase od nich slyšíme jen prázdné fráze, moralizování a signalizování.

Subjekt

Kdyby to totiž udělali, možná by se i něco dozvěděli. Učínme tak stručně my s tím rizikem, že budeme obviněni z „vytrhávání z kontextu“ a samozřejmě z fašismu.

Co píše soudobá světová extratřída genderové „vědy“ paní Judith Butlerová (jež se v současnosti označuje zájmenem *they*) o dragu v kapitole „Gender je v plamenech: otázky přivlastnění a subverze“ z knihy *Závažná těla* z roku 1995? Pro pochopení kontextu je důležité zmínit, co pro Butlerovou znamená lidský subjekt. Podle Foucaulta, na něhož kriticky navazuje, je identita subjektu, tedy to, čím se zdáme být, výslednicí aktuálních mocenských vztahů ve společnosti. Ty formují naše iluzorní já. To, co se nám jeví jako individualita, je produkt neosobních sil. Naše tělo je pak pouhá matrice, do níž se vepisují známky mocenských a disciplin-

nárních praktik a určují to, kým ten který člověk bude. Butlerová zachází ještě dál: podle ní neexistuje v obvyklém slova smyslu ani pohlaví – tělo, tělesnost. I pohlaví je jen produkt „diskursivní praxe“, ani na jeho základě nelze budovat gender. Na počátku zrodu lidského já je tedy holé nic, z něhož se teprve po prvotním oslovení z vnějšího světa (nic jako vnitřní ani vnější však taky neexistuje!) začne rodit subjektivita a to na základě stále dokola opakovaných oslovování. Tak se rodí lidské já. Naše já je ohniskem mocenské souhry neosobních (společenských) sil. Vše, čím jsme, naše touhy, přání, záliby, morálka, normy, preference, to vše jsou jen do prapůvodní nicoty zvnějšku dosazené manipulace. Naše osobnost je jen iluze. Cílem Butlerové je zcela osvobodit takto uměle vytvořenou lidskou subjektivitu a navrátit jí původnímu před-významovému nic. Teprve pak člověk dosáhne toho jediného, co člověka dělá člověkem a to je „svoboda“ a stav jakési nedefinovatelné „autenticity“. Tu z principu ani definovat nelze, neboť každá definice, každý význam, jsou už dopředu mocenským aktem.

Naše zdánlivě autentická tělesnost je rovněž iluze, neboť vše v ní, od pohlav-

ních orgánů až po tvar obličeje, je také jen výslednicí diskurzivních praktik. Ale tělo pořád ještě můžete přešít, rozkrájet, propíchat, přebarvit a nadopovat. S genderem to nejde, ten je hluboce zažraný. Je to ta nejmocnější iluze a tu je třeba zničit. Zde musí nastoupit jiné, rafinovanější metody než skalpel. Metody společenské a psychologické manipulace.

Paříž je v plamenech

Jednou z takových metod Butlerová nachází právě v dragu. Kapitola s tímto názvem pojednává o snímku *Paris Is Burning* z roku 1990, který dokumentuje newyorskou ballroom scénu, k níž patřil i drag. Ve snímku vidíme „rodiny“, „matky“ a „děti“ a *queer* osoby, které se identifikují nejrůznějšími způsoby a v těchto zázemích nacházejí bezpečí být „tím, kým jsou“, svá *safe spaces*.

Butlerová v tomto rámci vytváří teorii, jejímž úmyslem je právě osvobození z pout genderu a současně naznačit iluzivnost tělesnosti. Gender ze sebe nesvléknete jako nádražáckou uniformu. Od prvního dětského výkřiku a možná už před narozením je do vás vepisován – bude to chlapeček, nebo holčička? A jak se bude jmenovat? Naše genderové role, naše heterosexuální či homosexuální a další a další touhy – zkrátka vše, čím jsme, je současně vysoce nestabilní prostředím, na každém rohu na nás číhá nebezpečí, že z těch rolí na okamžik vypadneme. To je důkaz, že celé je to vlastně jen uměle vytvořené, je to uměle vytvořená potřeba zapadat do určitých norem.

Každý, kdo někdy dospíval či vchoval malá děti, asi cítí, že v tom je o člověku řečeno něco hluboce pravdivého. Že malé děti si přehrávají nejrůznější role, včetně genderových, že puberta je pravé peklo zpochybnění všech jistot, že ani v rané dospělosti člověk není zrovna Ježíš a na vrcholu sil se propadá do pochybností o všem, akorát že ty jsou ještě daleko horší než kdy dřív. Zkrátka „stávání se člověkem“ je jedna velká chůze nad stále hlubší propastí. To je pravdivé jádro učení Butlerové. Její cíle jsou však jiné. Destruktivní.

Ambivalence

Drag je ze své podstaty ambivalentní dis-

Stvoření Fredericka Harta na dveřích Národní katedrály ve Washingtonu D. C.. Foto: Ad Meskens / wikimedia

ciplína. Je to pouhá zábava, ale i osvěta a vysoké umění. Je to hra i vážná věc. Na něčem podobném přece vydělal hromadu peněz už Andy Warhol, ale kořeny jsou daleko starší, prastaré. Drag queens se hodiny a hodiny líčí, aby přijaly jinou identitu, stojí to spoustu práce a výsledek je, že ohavný chlap vypadá jako ohavná ženská. Jenže člověk přece chce, aby jeho práce měla nějaký hlubší smysl. Jak správně upozorňuje Butlerová, drag queen se může snadno zvrhnout do potvzování patriarchálního (fašistického) režimu, když bude pouze parodovat ženské role. Správná drag musí být hluboce ambivalentní. Musí si být dokonale vědoma, že paroduje něco, co samo o sobě už parodií je – a to jsou genderové a další role (rasa, povolání, společenské postavení...). Odtud plyne ona až sakrálně důstojná forma prezentace oněch ulítlých bytostí. To celé je neseno solidní teorií. Jde o nesmírně efektivní způsob, jak nbourávat genderové normy. Přímý útok nefunguje, restrikce nic nezmožnou, lidé příliš milují svou heterosexuálnost či homosexualitu, své role. Je třeba vnášet do duší lidí zmatek, nejistotu, chvění, ambivalenci. Je logické, že nejlépe se tomu bude dařit v dětské duši, neboť dospělí už jsou příliš zkostnatělí, zgenderováni. To je asi ta největší hrůza, on je to skutečně podlý, zbabělý útok na dětskou duši, která už tak má svých starostí dost, ze strany těch, kdo k tomu mají prostřed-

ky, ze strany dospělých, kteří sami sebe přesvědčili, že bojují za dobro – tohle je důvod ke skutečnému pohoršení, ale pány a paní morální signalisty to beztak neobměkčí...

„Nahý“

Na tomto místě se vraťme ke zmíněné hostině bohů na olympijské ceremonii. Je typické, že vlastně dodnes nevíme, na co jsme to vlastně koukali. Šlo o parodii na Poslední večeři, nebo o hostinu bohů od holandského malíře? Nebo ještě o něco mnohem „hlubšího“? Modrý Dionýsos, jehož hrál francouzský zpěvák Philippe Katerine, zpíval píseň *Nahý*, což připomíná motto dragu: „Rodíme se nazí, zbytek je drag.“ Morbidně obézní paní na domnělé pozici Krista má umělecké jméno Barbara Butch. Barbara je žena, akorát „lesba, židovka a tlustoška“, jak samu sebe definuje a bojuje též za právo obézních lidí být obézní. Celý ten rozvlněný výjev ještě třeba mohl připomenout scénu ožvlých soch z filmu *Ďáblův advokát*, ale ono je to vlastně jedno. Důležité je, že to zasel zmatek, chaos, ambivalenci. Dospělí si k tomu řekli své a děti si položily otázku, co kdyby? Odpověď od nich dostaneme, až dospějí... a kdyby nám to jednou chtěly omlátit o hlavu, ani bych se jim nedivil, jen bych se jim snažil pokorně připomenout křesťanskou ctnost odpuštění.

Butlerová tedy z celého výjevu i z re-

Judith Butlerová. Foto: Andrew Rusk / flickr

akcí na něj musela mít radost. Vytvořilo to chaos. Záznam byl smazán, tím líp, zakázané ovoce chutná nejlépe. Muselo to být pro ni velice zábavné a uspokojující – svou práci dobře odvedla!

Mojžíš

Je iluzorní myslet si, že „umělci“ nic z výše uvedeného neznali. Bylo by až trestuhodné, kdyby tohle všechno důkladně nepromysleli. Vsadil bych se, že už dopředu měli připravenou i onu domnělou omluvu. Měli na to čas, peníze, dostupnou teorii, vzdělání, společenské

uznání... Ale může to samozřejmě celé být jen spiklenecká teorie. Jak zní jedna z klasických pouček správného „liberála“: nic s ničím nesouvisí, pokud my si to nepřejeme.

Butlerová, podobna Mojžíšovi, schází z hory a se zuřivým sarkasmem rozbíjí modly: modlu pohlaví, modlu těla, modlu touhy, modlu „vyspělého Západu“, modlu krásy, modlu „hodnot“ (jejímž nezáměrným dragem je tzv. „hodnotová politika“), modlu náboženství, modlu mateřství a otcovství, modlu vzdělání – na ničem nenechává nit suchou. Skoro

na ničem, ale to už směřuje k filozoficky vachrlatým základům těchto teorií a jde mimo rámeček stati.

Modloslužba je zdrojem strašlivých věcí, toho by si křesťané měli být vědomi daleko více než kdo jiný. Butlerová nám to svérázným způsobem připomíná. V něčem se její nauka dotýká samotné hloubky lidství – je to svoboda, díky níž je člověk obrazem Božím a která v jejím podání skutečně až bere dech. Je to svoboda jít až za stvořené, za samotné Stvoření. Ona nám svými teoriemi ukazuje, že touto svobodou skutečně disponujeme. Že Bible se nemýlí. Tohle je přece učení o stromu poznání dobra a zla. Tohle je narušená lidská přirozenost v celé své krásě. My lidé máme svobodu dotknout se reálně samotné Nicoty. Problém Butlerové i dalších – nejenom – genderových vědců a vědkyň je, že tuto Nicotu vzývají. Klaní se jí. Propasti Nicoty, opaku dobrého Stvoření dobrého Stvořitele...

Jan Šindelka

Jan Šindelka
farní knihovník

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Stormie Omartianová: Z temnot ke světlu

Asi by vás nenapadlo, jak dramatický životní příběh má za sebou Stormie Omartianová, autorka řady bestsellerů o síle přímluvné modlitby.

Brož., 296 s., cena 349 Kč

Wilhelm Buntz: Kuřák Bible

Strhující životní příběh bývalého kriminálního, který si ve vězeňské cele balí cigarety ze stránek Bible, ale s Bohem nechce mít nic společného. Po letech se „prokouří“ až k Novému zákonu: Kristova láska je mocnější – a Wilhelm kapituluje. Postupně se z něho vylupuje nový člověk s milujícím srdcem...

Brož., 264 s., cena 325 Kč

HORIZONTÁLNÍ, NEBO VERTIKÁLNÍ NÁBOŽENSTVÍ?

Tento článek píše poblíž jedné z mexických charitativních internátních škol pro chudé děti, kterou založil americký kněz Al Schwartz.

Školu navštěvuje 2000 dospívajících chlapců z nejhudších rodin v oblasti. Dnes jsem se účastnil ranní mše svaté s řeholnicemi z řádu Sester Mariiných, který Schwartz založil. Jsou to povětšinou mladé Filipínky, Brazilký a Mexičanky. Neuvěřitelně pracovité, veselé a zbožné. V domě sloužícím pro ubytování kněží bydlí také José – mladý mexický seminarista, a jáhen Kevin, který se připravuje na kněžské svěcení, aby pak sloužil v mužském řádu Bratří Kristových rovněž založeném Schwartzem.

Jáhen Kevin sloužil při mši svaté v šest hodin, kterou celebroidal místní kněz. Zúčastnil jsem se jí, ale rozhodl jsem se, že nebudu koncebrovat, protože moje španělština je velmi chabá. Po mši svaté jsme si s Kevinem dali prostou snídani a diskutovali o některých zápa-sech amerického katolicismu. Zaujalo ho, jak populární je tradiční mše svatá, a poznámenal, že příklon k ní je považován za více „vertikální“, zatímco praktický katolicismus druhého vatikánského koncilu je spíše „horizontální“.

Vertikální je více zaměřen na hierar-chii. Upřednostňuje třídní společenskou strukturu – není proto divu, že mnozí tradicionalisté mívají nostalgické pocity, pokud jde o monarchii, a milují císaře Karla a šlechtické atributy. Horizontální katolíci naproti tomu zdůrazňují zaměření církve na „lid“. Pro vertikální katolíky je Ježíš Kristus Králem. Pro horizontální katolíky je Ježíš synem tesaře a člověkem z lidu.

Zde v Mexiku snadno uvidíte hori-zontální katolicismus v praxi. Je soucit-ný, praktický, pokorný a snaží se přinášet Krista do lidských životů – sestupuje na jejich úroveň a zprostředkovává jim Boží lásku. To však neznamená, že by verti-kálně zaměřeni katolíci nebyli soucitní a nezajímali se o chudé.

Tento rozdíl by vlastně vůbec neměl existovat. Měli bychom být zaměřeni jak horizontálně, tak vertikálně – ostatně samotný kříž je znamením setkání hori-zontálního a vertikálního.

Ač je toto rozlišení zajímavé, nemě-lo by nás charakterizovat ani nás svádět k obviňování druhých. K jedné věci se však tento kontrast hodí – a to k vysvět-lení střetu mezi papežem Františkem a některými skupinami věřících. Papež František byl formován radikálně hori-zontálním světovým názorem jezuitů v době po druhém vatikánském koncilu. Jeho služba a teologie se utvářela během ži-vota v Argentině, kde horizontalisté byli pro lid a vertikalisté byli spojováni s aris-tokratickými, zámožnými mocenskými kruhy spřízněnými s evropskými koloni-alisty. Rozpor mezi nimi je zjevný – v so-ciální, náboženské, liturgické i duchovní rovině.

František bezpochyby stále vnímá tyto věřící jako aristokratické, kolonia-listické a monarchistické panstvo. Jemu tedy nejde o to, že by ho trápila něčí zá-liba v krajkách nebo výběr ornátů. Je to součást většího boje.

Při své návštěvě Mexika jsem ocenil hlavně možnost vidět církev v akci – že jsem mohl uznat sílu a krásu „horizon-tál“, které si vyhrnou rukávy a odvádějí skvělou práci. Včera, když jsme projížděli městem, jsem se však zamýšlel nad vět-ším problémem. Po návštěvě třídy, kde probíhala hudební výchova a kde chlap-ci zpívali hymnu Beatles Let it Be, jsme vstoupili do velké otevřené tělocvičny, kde se v neděli schází 2000 chlapců na mši svatou. (Minulou neděli jsem sloužil podobnou mši svatou ve škole v jiném městě, kde bylo 3000 dívek.) Říkal jsem si, jak je to úžasné dílo, a pak mě napad-lo: „Co kdyby tyto děti uctívaly Boha v krásném kostele, a ne v tělocvičně?“

„Co kdyby se peníze vynaložily na nád-herný moderní pokus o románskou nebo gotickou architekturu?“ – nebo co kdyby se v souladu s hispánským dědictvím po-stavily krásné kostely, jako je například chrám v Thomas Aquinas College v Ka-lifornii? Co kdyby se tyto chudé děti učily kromě zpěvů chval také gregoriánský chorál, skladby Monteverdiho a Palestri-ny? Co kdyby se kromě sváření a opravy automobilů učily také výrobě vitráží? Co kdyby děvčata kromě zástěr, šatů a triček šila i zdobná roucha a oltární prádlo?“

Vertikalisté by asi řekli: „Jen do toho! Právě to by měli katolíci dělat.“ Zatímco horizontalisté by namítli: „Ale ty peníze by bylo lepší vynaložit na vybudování více škol pro více dětí.“ Chápu obě strany sporu, ale nebylo by skvělé, kdybychom se pro jednou vymanili z oné hloupé mentality „buď, anebo“ a pochopili, že jak horizontála, tak i vertikála jsou dobré a potřebné?

Máme koneckonců milovat Boha i bližního. Ale přesto existuje priorita. Na prvním místě má být láska k Bohu.

*Fr. Dwight Longenecker
Přeloženo*

*Fr. Dwight Longenecker
původně anglikánský pastor, od roku
2006 katolický kněz*

KAM SE VYTRATILA RADOST?

Foto: © Lucie Hornikova / Člověk a Víra

Narazil jsem tuhle na citát malíře Otakara Nejedlého: „Postupem času jsem si vytvořil i jakousi filozofii, že člověk jasně veselý myslí je blíže Bohu než člověk trudný, hněvivý, a kdykoliv se počínám zlobit, vždy si kladu otázku, zdali snad nepodléhám moci ďáblův.“

Ostatně i ve 12. kapitole Izaiáše se dočteme, že: „S radostí budete vážit vodu z pramenů spásy.“ Tohle téma se přede mnou nedávno vynořilo znovu, když jsem se byl podívat na reliéf *Vzkříšení Krista* od Františka Bílka v bývalé synagoze v pražské Michli, kde dnes sídlí Církev československá husitská. Uvědomil jsem si, že existuje nespočet obrazů, soch a ikon ukřížovaného Krista, ale v podstatě nevím o žádných, jež by se týkaly

oné radostné zvěsti Ježíšova vzkříšení. S výjimkou jediné ikony, kde Ježíš vyvádí Adama, Evu a mrtvé patriarchy z hrobů.

Vzpomínám na jeden kostel, kde na závěr křížové cesty visí obraz Kristova vzkříšení, a na promluvu kněze na stejné téma. Totiž že podstatou naší víry není ono utrpení a smutek – nakolik oprávněný –, ale ona radost ze vzkříšení. Ano, apoštolové museli v onen pátek zažít velké rozčarování a smutek. Vše, čemu věřili, totiž že Kristus bude král a vládce nejen židovského národa, ale celého světa, najednou vzalo za své. Cítili se poraženi, zrazeni. Až potom přišel třetí den, nadešla neděle ráno... Dlouho jim trvalo uvěřit, že ke vzkříšení Krista skutečně došlo. Ale jaká potom musela být jejich radost!

V souvislosti s tím se mi vybavil text pravoslavného protopresbytera Alexandra Schmemmanna, který ve svém zamyšlení *Smysl Paschy* napsal: „Jedinou skutečnou věcí – zvláště v dětském světě –, kterou dítě lehce přijímá, je právě radost. My jsme učinili naše křesťanství tak starým, vážným, smutným, pompézním, že jsme ho téměř připravili o radost. Přesto Kristus řekl: „Dokud nebudete jako děti, nevejde do Království Božího.“ Být jako dítě podle Krista znamená být schopný té duchovní radosti, které dospělý člověk už skoro vůbec není schopen.“

Kolikrát se člověk nechá vláčet sta-

rostmi všedních dnů a zapomíná se radovat. Jako malé dítě. Z drobností, z maličkostí. Dítě vejde do obchodu, uvidí nějakou zajímavou tretku, a začne si s ní hrát. Kolikrát my přejdeme nevšimavě kolem radostí, které nám ten daný nabízí, a nevšimneme si jich. Asi že už nám chybí ta dětská duše.

Mně se to stává až strašidelně často. Přitom dobré slovo nic nestojí. Stačí začít třeba právě v tom obchodě nebo v nějaké hospůdce, kam jsme zašli na rodinný oběd a jsme spokojeni. Nic druhého tak nepotěší, jako slova chvály. Umíme vlastně druhé ještě pochválit, když jsme spokojeni? Přitom třeba tu servírku ta slova zahřejí u srdce. Vás potěší, že jste udělali dobrý skutek. Ta sdílená radost vás oba povznese. „Člověk jasně veselý myslí je blíže Bohu.“

Jan Lipšanský

Jan Lipšanský
překladatel, scenárista, režisér

BOJ O POSLEDNÍ MÍSTO

Ještě se na závodní dráhu nevydal jediný atlet, a už byla olympijská Paříž svědkem kolosálního přešlapu (velkého jak pověstná Maradonova ruka).

Ano, mám samozřejmě na mysli ohavnost v zahajovacím ceremoniálu, kdy byla scéna poslední večere Páně zneužita k plivnutí na křesťanství a propagaci LGBT...HCHKRDTN ideologie. O tom, jak moc to bylo za čarou, svědčí odezva

– vystřížení problematické scény ze znamu ceremoniálu. (Posléze se režisér ceremoniálu Thomas Jolly od úmyslu zesměšnit křesťanství sice oficiálně distancoval, nicméně médií probleskly náznaky z režisérova okolí, že tam záměr s biblic-

kým motivem přece jen byl – ostatně významová a postojová tekutost či ambivalentnost k dekadentní „kultuře“ patří...) Ale stalo se, a ten, kdo to zamýšlel, má splněno – obrázky kolují světem, diskuse se vedou, a to dnes stačí a funguje.

Foto: Andy Miah / flickr

Byl to vlastně dvojitý úder – znesvěcení Boha darujícího se nám v Eucharistii, znesvěcení člověka stvořeného k Božímu obrazu jako muž a žena. Výmluvná vizitka země, k jejíž současnosti patří podpálené kostely. Chyběl už jen monstrózní ohňostroj na střeše katedrály Notre Dame.

Nedovedu si představit, že by ceremoniál obsahoval obdobné rouhání vůči jakékoli jiné víře. To by těch 4500 vojáků, kteří olympiádu hlídají, asi mělo co dělat, aby se pod Eiffelovkou víc sportovalo, než vraždilo. Nám křesťanům samozřejmě nepřislouží bránit se mačetami nebo kalašnikovky, máme na prvním místě kající skutky – půst, modlitbu, almužnu. Pravdě ale také můžeme a máme posloužit odmítnutím zlého – jsem zvědav, zda někdo ze sportovců–křesťanů najde odvahu podat svědectví a odstoupit na protest ze závodu, na který se připravoval jako na vrchol své sportovní kariéry, nebo zda se nějak projeví solidarita sportovců–nekřesťanů. Doma se určitě nebudeme dívat na závěrečný ceremoniál. S dětmi si tu a tam pustíme jen přenos z některých sportů pro sport samý, pokud nám to nenaruší účast nějakého transsexuála.

Můžeme spekulovat, kdo nechal čertovo kopyto v ceremoniálu zatančit. Extrémní levice? Komunita příslušníků pseudopohlaví? Svobodní zednáři?

Islamisté? Ruští agenti? Nebo jen extravagantní režisér? Myslím, že je vlastně jedno, kdo to zosnoval, pokusitel si svého spojence vždy někde sežene. Ale není jedno, kdo to neuhlídá. A u toho se chci trochu zastavit.

Patří k lidské praxi, dnešní zejména, že jedním ze způsobů, jak se zbavit méně charakterního člověka, je povýšení. Je to způsob veskrze špatný. Čím ambicióznější takový člověk je, tím více si situace o takové řešení „koleduje“. Děje-li se toto opakovaně nebo na více úrovních, pak se do řízení firmy, organizace či zeměkoule postupně propracovává velmi negativní výběr lidí. Vykazují-li takové lidé podobné rysy, bezcharakterní přístup se jim stane společným jazykem a takto povýšení se utuží v komunitu, která je vůči tomu, co je charakterní, správné a sloužící skutečnému dobru věci velmi rezistentní. (To neznamená, že se na vyšších postech vyskytují pouze špatní lidé, ale pro solidního člověka je věcí osobní statečnosti zde obstát.)

„Komunitu povýšených“ najdeme v každých kruzích – politických, úřednických, církevních, nevládních, profesních, akademických, podnikatelských, vojenských... A můžeme být i konkrétní: politické strany, EU, OSN, „Vatikán“ nebo v tomto případě Mezinárodní olympijský výbor. Komunitě povýšených je pak nade vším zájem udržet si své pohodlí (kory-

to), což znamená: nedělat nepříjemná rozhodnutí, vyhýbat se konfrontacím, neříkat ne něčemu špatnému, lhostejně nechat věci běžet samospádem, zkrátka nepracovat. Takové pohodlí a nicnedělání je však zdrojem sžíravé nudy, kterou – nemá-li být zaháněna přirozeně, tedy prací či jinou užitečnou námahou – je potřeba ukájet něčím výstředním, peprným, hříšným, ba rouhavým. A jsme u toho – komunita povýšených ve svém pohodlí jednak nechce říkat ne špatnostem a jednak má postupně tendenci špatnosti pro svůj plezír dělat.

V tomto smyslu je pochopitelné, že si smetánka komunity povýšených při svém svátku, kterým astronomicky drahý olympijský ceremoniál je, naservírovala své rajcovní rouháníčko. Proto jsme v Paříži viděli to, co ze záznamu už raději vystříhnuli. Proto čelíme destrukci lidské sexuality. Proto vidíme snahu Bohu odebrat nejen první místo, o nějž v seklarizované společnosti už dávno přišel, ale i místo poslední – a z jeho poslední večere udělat předposlední večeri. Jako by Bůh neměl mít poslední slovo, nebyl alfou i omegou.

Přítom chybá byla na začátku: Nesolidní člověk byl povýšen. Můžeme zpytovat svědomí, zda k tomu přispěla naše vlažnost. Můžeme přemítat, zda povýšení nesolidního člověka není zkouškou, v níž máme osvědčit svou statečnost a vzepřít se zlu. A jak jsme na tom se svou pýchou? Nešlapeme po daru poslední večere Páně ve svém srdci? Ať je tedy ona nešťastná událost prostorem pro naši kajícnost. Kajícnost před tváří toho, kdo poslední slovo má.

Vojtěch Macek

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

CHUŤ OBĚTOVAT SE PRO DOBRO SVĚTA A BLIŽNÍCH

„Svět není schopen učinit člověka šťastným. Není schopen ho zachránit před zlem, ve všech typech a formách – nemoc, epidemie, kataklyzmata, katastrofy a podobně. Tento svět se svým bohatstvím a potřebami potřebuje být spasen, vykoupen,“ napsal svatý papež Jan Pavel II. Zdá se, že už jsme všichni měli zachytit tento vesmírný příběh – dobro versus zlo, světlo versus tma, láska versus chtíč – a hledat lepší cestu, která nám byla odhalena. Přesto nám stále či často nějak uniká širší příběh a dovoluujeme, aby naše mysl byla zotročena diktaturou morálního relativismu.

George Orwell k tomu říká: „Každá generace si o sobě myslí, že je inteligentnější než ta, která ji předcházela, a moudřejší než ta, která přichází po ní.“ Výsledek je vždy stejný. Zlomené srdce. A stejně jsme nepoučitelní. Ale, jak píše na *Catholic Exchange* Jack Rigert: „I uprostřed zhroucení světa přichází velmi ‚dobrá zpráva!‘ Cestu ke smyslu, uzdravení a naději, která vede k autentické lásce a hlubokému štěstí, lze nalézt! Za prvé, existuje důvod pro hlubokou bolest pro něco víc. Solženicyn má pravdu, když říká, že *moderní člověk zapomněl na Boha*, ale svatý Augustin nám připomíná, že „naše srdce je neklidné, Pane, dokud nespočine v Tobě“. Je tam zpráva o existující cestě. Začíná to u neklidných srdcí, jak vašich, tak srdce Vykupitele člověka, Božského Lékaře, Lékaře zlomených, bolavých a zmatených srdcí.“ Takže i přes bouři tohoto parného léta, které měly mnoho podob, vpravdě i barev a šokujících zpráv, umocněných videopřenosy neuvěřitelných (třeba i sportovních) klání, mějme naději a posilujme ji sebezáporou s chutí obětovat se pro dobro svě-

V den svátku Panny Marie Sněžné slaví narozeniny jeden z nejstarších občanů České republiky P. Benedikt Vladimír Holota, OFM. Bohoslužba byla obětována na poděkování za 102 let jeho života. Otec Benedikt se těší neuvěřitelné vitalitě a když promluví, doslova se „zachvěje Vesmíř“. Foto: Jakub Šerých / Člověk a Víra

ta a bližních. Ještě budeme mít mnoho příležitostí.

Sice na druhé straně světa, ale v rámci globálního propojení je dobré vědět o jednom nebezpečném (pseudo)politickém aktivistickém jednání prvního levicového prezidenta Kolumbie Gustava Petra. Ten prostřednictvím ministerstva pro rovnost oznámil, že hlava státu nepodepíše zákon o pomoci těhotným ženám. Důvodem je nezahrnutí transgender „mužů“ a takzvaných nebinárních lidí do jeho textu. Návrh zákona, známý jako „Mami, počítejte se mnou“, byl schválen sněmovnou reprezentantů a senátem. Poskytuje bezplatnou sadu „plenky, výrobky pro dětskou hygienu, vitaminové doplňky pro maminku, pletené botičky nebo ponožky pro miminko, plyšovou hračku, průvodce péčí o maminku a dítě a přáníčko s visačkou: *Máma od prvního dne*.“

Třicet let po návratu do Bangladéše otevírají jezuité noviciát v této muslimské zemi, kde jsou křesťané malou men-

šinou (je jich tam asi 300 tisíc). Chtějí tím umožnit zájemcům o vstup do řehole podstoupit počáteční formaci v místní kultuře a domorodých jazycích. Jezuité poprvé dorazili do Bangladéše v roce 1576, ale z politických důvodů byli nuceni svou misi téměř okamžitě opustit. Nemohli se tam přesídlit až do roku 1994, kdy byli katolickými biskupy této asijské země pozváni k návratu. V současné době v Bangladéši slouží 28 jezuitů, většina z nich jsou rodilí Bangladéšané. Mniši provozují dvě školy, exerciční dům, různé pomocné a charitativní programy a pastorační centrum pro mládež v jezuitském duchu. „Toto odhodlání znamená, že v této malé, ale živé církvi vyrůstá mnoho mladých katolíků, kteří jsou svědky duchovních a sociálních děl nabízených církví, jež je povzbuzuje k objevování jejich povolání,“ zdůrazňuje představený jezuitů v Bangladéši.

–zd–